Spiritul răscumpărător de moarte

ÎNTORS PRIVESC SPRE CINA MEA (din lăuntru). Cum fiecare celulă îşi ia partea ei de hrană. Cum aleargă bunătăţile, cum se împart la masa interioară merindele cărate de slujitorii roşii. Cum blidurile trec prin faţa tuturor mesenilor pline cu carnea aţîţătoare şi pîinea dătătoare de putere. Creierul, din jilţu-i de fildeş înalt, ca un rege îşi scoate cel dintîi halca mare şi inima îşi toarnă vin şi ficatul îşi trage zahărul, iar rinichiul apucă sarea...

Iar colo în colţ un mădular slab şi oropsit se întinde să apuce şi el o bucăţică şi mă doare flămînzeala lui.

Mîncaţi, beţi la masa mea lăuntrică, pururi întinsă şi luminată... Umpleţi-vă de forţa lumii ciocnită în cupe umplute de slujitorii roşii... Dar nu uitaţi că sîngele e numai un semn şi aerul abia un simbol.

Toate merindele sunt aduse de afară de peste graniţele mele, merinde depărtate din streinătate, ostile plătite cu jaf şi ucidere, cumpărate cu moarte şi mâncîndu-se în taină.

Tatăl nostru care face din moarte viaţă, un chip trecător al eternităţii şi durerea o formă a sfinţeniei, pentru că sufletul e pur şi mintea înaltă deasupra cumplitului ospăţ, să poruncească cu linişte îndepărtarea necurăţeniilor.

[mss. în posesia familiei]

Tatăl nostru

TATĂL NOSTRU este foarte puţin o rugăciune. Dintre toate, este aceea în care nu cerem, nu cerşim aproape nimic. Afară de pâinea noastră şi aceasta numai pentru fiinţare, restul este crez şi descoperire, îndemn şi mărturisire. Nu e individual. Cine-l spune vorbeşte în numele tuturor şi mărturiseşte pentru toată omenirea. În el domină obştescul şi socialul care îşi cer împlinirea. Chiar pâinea dacă o ridicăm la simbolul ei spiritual se preface din hrană în principiul existenţei, pentru care din spaimă de neant ne rugăm să nu fie retras.

TATĂL

CREATORUL începe prin cea mai mare şi înfricoşată taină a noastră, prin a se descoperi ca tată, iar noi făptura şi copii ai Lui. Orice ar fi El pe planul creaţiei, al existenţei, este Părinte. Este de la început răspuns la toţi ce-L socotesc un constructor, principiu abstract închis în sine şi pentru sine, Inteligenţa primordială, număr unic care se multiplică, Arhitect sau Mag, scamator. Nimic din toate astea, ci tată, persoană cu toată bunătatea, mila, îngăduinţa şi dragostea de părinte. În Tatăl nu [indescifrabil, probabil sălăşluiesc] toate divinele însuşiri, cine i Le poate socoti, ci numai acele iradiate pentru zămislire, alese din absolutul divin şi întoarse duh spre nefiinţa în care s-a precipitat viaţa şi moartea... alt soi de viaţă.

Prin această solicitudine El este Tată plin de toată grija şi răspunderile graţiei dumnezeieşti şi Duhului. [...]

Aceste raze, raze - misterul Fiului - mănunchi s-au strîns şi mai laolaltă şi s-au personificat în Fiul, cel de la început în Tatăl.

Dar El nu e limitat numai la această fîşie de activitate cosmica, plăsmuitoare şi întreţinătoare. Plenitudinea Lui se limitează în acest chip doar pentru noi. Numai aşa îl putem oarecum ajunge şi cunoaşte ca tată, numai prin acestea se poate spune că e imanent. Toate celelalte infinite puteri şi măriri nemăsurate strălucesc de cealaltă parte a existenţei, creaţie dincolo de Sine ca Dumnezeu Tată [indescifrabil] niciodată ascuns, etern El este totodată nonexistenţa care ne înconjoară. Cosmosul ca oceanul [cu] un biet atol - cosmos ieşit tot din plasma Lui a toate făcătoare.

Ce poate şti un prunc despre părintele său, un împărat, cîrmuitorul celei mai mari împărăţii? El plînge şi cere să-L aibă necontenit lîngă dînsul, să-l apere şi să-l îngrijească. Cum să ştie că munca Tatălui este în pîinea pe care o mănîncă, în laptele pe care îl bea, în vestmîntul care îl îmbracă, mîna Lui în lemnul şi soba care-l încălzeşte. Grija Lui în patul şi aşternutul care-l adoarme, în pereţii casei care-l ocrotesc, în mîna slugilor care-l slujesc. Părintele absent, plecat după alte treburi şi în împlinirea altor activităţi, s-a lăsat pre El copilului în tot ceea ce-l ţine, îl viază şi creşte şi-l slujeşte. Tatăl are o mie de chipuri în care să-i aibă de ştire şi să-l vegheze în orice clipă cu toată dragostea şi puternica lui bunătate de Tată.

AL NOSTRU

A DOUA mare revelaţie pe care domneasca rugăciune ţine să ne-o descopere este că Tatăl nu e al meu sau al tău, este al nostru al tuturor. Şi dintr-o dată se hotărăşte frăţia şi solidaritatea, nu numai umană ci întreg cosmică. De la început, axiomatic, oricine nu ţine seama de toţi ceilalţi nu-i este fiu. Numai toţi la un loc, întrupaţi într-un bloc, sîntem fiul. Cine-l cheamă dezbinat numai pentru sine, răznit de ceilalţi, îl cheamă împotriva lor şi nu e ascultat.

Rugăciunea ne învaţă astfel că trebuie cînd ne rugăm să ne gîndim la toţi, cînd cerem să solicităm pentru alţii, numai aşa căpătăm şi noi. Tatăl nu are preferinţe şi predilecţii, toţi sunt ai lui egali înaintea dragostei şi bunătăţii sale. Harul Lui infinit nu se poate micşora, revărsa numai unuia. Cît de mare, e tot prea mic pentru imensitatea, bunătatea lui Dumnezeu.

Fără să ştii, fără să vrei, rugîndu-te pentru tine îl chemi asupra tuturor. De ce să nu faci asta cu bună-ştiinţă, de ce să nu te creşti singur şi să te potenţezi la multiplul omenirii şi al creaţiei întregi, măcar în clipa rugăciunii. Atunci poţi cu adevărat deveni universal, om cosmic, reprezentant al frăţiei întru Dumnezeu, aşijderi Domnului Hristos, emanaţie sublimă a umanităţii îndreptîndu-şi vîrful spre Tatăl.

Al nostru este Tatăl, rugăciunea către El, oricine ar face-o cît de singur şi mic, să fie ca şi cum ar fi a noastră, din partea noastră a tuturor pentru Tatăl nostru. Asta mai arată ce păcat de moarte este ura şi pisma unuia asupra celorlalţi copii ai Domnului. Ce nelegiuire este să te rogi pentru răul altuia, să chemi urgia asupra fratelui tău. Şi mulţi îndrăznesc să facă asta în rugăciune, cu aceleaşi buze şi în aceleaşi cugete cu care cer pentru ei binele şi ajutorul. Cel ce se roagă împotriva altuia se roagă împotriva lui.

SFINŢEASCĂ-SE NUMELE TĂU

PRECUM ÎN CER AŞA ŞI PRE PĂMÎNT

S-AR PĂREA ciudată această cerere a noastră, oricum de prisos, numele lui Dumnezeu e sfînt şi fără noi. Noi cerem numai îngăduinţa să-L sfinţim şi noi pre pămînt împreună cu cei ce zi şi noapte cîntă în cer: „Sfînt, sfînt, sfînt."

Dumnezeu nu are nume, ceea ce se înţelege prin numele lui Dumnezeu (I.H.V.E.) e totalitatea ştiinţei şi cunoştinţei noastre despre El. Mintea noastră îl cuprinde şi îl sfinţeşte, adică I se închină şi-L adoră pe Dumnezeul cunoaşterii în acest chip. Numele Lui este înţelepciune, Slujba sînt legile armoniei universale, artelor roditoare, principiile universului, destăinuirile fizicei şi hyperfizicei, Luminile raţiunii, Rigorile logicei, Splendorile adevărului, Puterile numerelor, Rînduielile cunoaşterii, Însuşirile sufletului, Tainele trupului, Bunătatea, Frumuseţea, Ordinea, Desăvîrşirea spre care tind toate şi la care vor ajunge toate. Pe unele ca acestea cerem şi ne rugăm să ne dea puterea şi capacitatea să le sfinţim, să le adorăm. Acestea sînt razele dumnezeieşti ale căror lumini scriu şi revelează numele Lui în creaţie.

Numele lui Dumnezeu este starea Lui de creaţie, Cuvîntul, şi-L rugăm să nu încetăm o clipă de a o sfinţi şi noi, ca să participăm şi noi la sfinţenia Lui.

CARELE EŞTI ÎN CERURI

A TREIA mare taină ce ni se descoperă şi ne mîntuieşte de o străveche robie. Dumnezeu este al tuturor şi e liber, nu e robul nici unui om, nici unui neam, nici unui loc, nu e ţintuit nici în Tir, nici în Sidon, nici la Roma, nici în Lassa, ori în Ierusalim. El planează peste toată creaţia şi o înfăşoară, aşa cum planează Cerul.

Nu e un zeu pămîntean şi pămîntesc. Să nu-L căutăm ca idolatrii în lemn sau în piatră, în frumuseţe cioplită sau în templu zidit. E dincolo de cele pieritoare ale existenţei, într-un plan deasupra tuturor închipuirilor existenţei, care cearcă să fie închipuit prin cuvîntul Ceruri.

Acest: „Carele eşti în ceruri" - pune apocaliptic capăt neînţelegerilor între religii. Este cea dintîi împăcare pe pămînt, înaintea tuturor judecăţilor de apoi...

Pe Cel ce nu-L încap cerurile, oricît L-ar îmbucătăţi pămîntul, unii adorînd o părticică, alţii alta, El tot unic al tuturor rămîne, acolo în cerurile Veghetoare: Tată al nostru.

Ierusalim, Romă, Mecă, biete fanale fumegătoare, înecate, topite, şterse de imensa Lui lumină vărsată pe pămînt - A Tatălui nostru care e în ceruri.

VIE ÎMPĂRĂŢIA TA

ÎMPĂRĂŢIA lui Dumnezeu neîntreruptă este fără de început. Adevărul total peste timpuri, dincolo de hotarele vremii, acum ca şi în viitorul tuturor veacurilor. Dacă ne rugăm este ca lepădîndu-ne de împărăţia noastră, a omului, să ni se descopere şi nouă, să vie şi peste noi, adică să ni se dea puterea şi răbdarea să cunoaştem împărăţia lui Dumnezeu, să o primim şi să o răbdăm: „Împărăţia Mea nu e din lumea aceasta", disgraţie pe care o cerem să fie îndreptată, golul să se astupe. Lumea aceasta, noi, să intrăm în Împărăţia lui Dumnezeu sub ocîrmuirea Adevărului de la care ne-am abătut. Noi avem un adevăr lumesc, o optică pămînteană. E mult mai greu, aproape cu neputinţă să mergem noi la Împărat, să ne mîntuim numai cu slabele noastre mijloace.

E mult mai uşor ca Împărăţia să vie la noi, în chipul adevărului etern care luminează şi descoperă toate.

Doamne, ajută celui ce slujeşte Adevărului Tău fără odihnă, fără frică, din toate puterile şi chiar dincolo de puteri, în duh, în cuget, carele se străduieşte ca să vie Împărăţia Ta.

FACĂ-SE VOIA TA

VOIA lui Dumnezeu este libertatea... Prin şi din această mare, nestăvilită voie a Lui ni se îngăduie abaterile, păcatul, uriciunea, adică voia noastră, libertatea noastră omenească. Aici e marea, originara nemărginire a Creatorului care se oglindeşte în noi; socotindu-ne liberi sîntem mărginiţi de voia noastră ca de o nemărginire mincinoasă. Libertatea noastră e o tăgadă a libertăţii, căci nu e liberă, atîrnată păcatului. Dar avem de la Dumnezeu libertatea să fim neliberi.

Voia lui Dumnezeu să ne liberăm voia de toate slăbiciunile, de toată amăgirea, de falsa libertate, de egoismul tiranic, de orbirea care ne ţărcuieşte sufletul, de ură şi păcat, ca voia noastră să se deschidă şi să se modeleze după voia Lui: „Căci nu e după voia Mea"...

Lepădînd libertatea noastră, a păcatului, invocăm la părintească bunătate şi cerem libertatea originară, neatîrnarea de lume şi păcat care e voia lui Dumnezeu.

PRECUM ÎN CER AŞA ŞI PRE PĂMÎNT

O ALTĂ taină dezvăluită spre mângâierea noastră. Aşa cum era odinioară, va fi şi la sfîrşit, precum în cer aşa şi pre pămînt, poate fi analogic şi acum în prezent. Planurile sînt despărţite prin prăpăstii de netrecut, dar totuşi ce este sus se poate măcar prin răsfrîngere oglindi jos.

Îndemnurile de sus, pildele sfinţilor, Icoanele cerului se pot strevede şi sluji de îndreptar nouă celor căzuţi. Nu suntem deci părăsiţi cu desăvârşire. Pământul nu e retezat de cer. Cerul şi pămîntul se pot măcar asemăna ca umbra cu cel ce o aruncă, precum unul şi celălalt, pînă se vor uni şi plămădi într-o singură Împărăţie şi singură voie.

Rugăciunea deschide în noi alţi ochi-îngereşti, ca să vedem, sau măcar să visăm şi să cercăm să facem şi noi precum în cer aşa şi pre pămînt, adică Împărăţia Ta şi Voia Ta, adevărul divin şi libertatea divină.

PÎINEA NOASTRĂ CEA SPRE FIINŢARE

DĂ-NE-O NOUĂ ASTĂZI

ACEEAŞI nestrămutată, imperioasă expresie: a noastră şi nouă. Suntem una până şi în sau mai ales, în pâinea care ni se dă, nu spre altceva, ci pentru existenţă. Nu putem, nu avem dreptul să lipsim pe nimeni de pâine, simbolul existenţei, ca să o luăm numai noi, de pâinea, de viaţa pe care o cerem în numele tuturor. Umanitatea e un singur corp şi trebuie hrănită toată. Pâinea ca şi viaţa nu e a unuia, nu are stăpân, căci e un principiu de existenţă, e spre fiinţă. Nu se poate strânge şi capitaliza, căci ea e numai clipa de azi, mâine nu mai suntem pâinea, clipa, susţinătoarea existenţei a pierit. De aceea le cerem din nou desluşit, stăruitor în fiecare zi, căci ele ţin numai de Tatăl, prin Fiul: „Deschide-vei mâna Ta (palma), Luaţi, mâncaţi"...

Prin pâine cerem cuminecarea cu Părintele existenţei, împărtăşirea cu Dătătorul de viaţă eternă de care avem nevoie şi în fiecare zi şi astăzi. Aşa

Cerem pâinea cea spre fiinţă, adică pâinea cea adevărată, care să hrănească toată fiinţa nu numai cea trupească. Pîinea să fie purtătoare de spirit, să aibă duhul fiinţător. Zadarnic ne îmbuibăm de pâinea pe care ne-o dă numai pământul, dacă în ea nu descoperim, nu vrem să includem cunoaşterea lui Dumnezeu care ne-o dă dragostea de aproape şi viaţa pe care trebuie să o respectăm, în numele cărora o cerem.

Şi NE IARTĂ NOUĂ GREŞELILE NOASTRE

PRECUM IERTĂM ŞI NOI GREŞIŢILOR NOŞTRI

UNA DIN cele mai frumoase taine între dumnezeire ş i omenire. Acelaşi paralelism, aceeaşi analogie mângâietoare alătură cer şi pământ. Dar acest *precum* întoarce fraza şi aduce în capăt pe *iertăm şi noi greşiţilor noştri.* Precum iertăm şi noi, aşa iartă şi Tu nouă, ni se îngăduie să fim asemeni Tatălui şi să imităm bunătatea lui, mărinimia lui şi să iertăm noi întâi - după aceea şi cu această condiţie a faptei noastre urmează gestul iertării divine, precum iertăm, iartă-ne. Iniţiativa să pornească de la noi, de jos, ca să stârnească reacţia de sus. Aruncăm în platanul pământesc de balanţă iertarea acelor ce ne-au greşit, cellalt, ceresc, se coboară plin de toată greutatea răsplatei, iertarea noastră.

Iartă şi ţi se va ierta. E aproape divină această îngăduinţă, care ni se dă ca o adevărată putere, nouă, tuturor păcătoşilor. Săvârşind un exemplu dumnezeiesc, al iertării, ne străduim spre perfecţie şi ne spălăm de păcat, apropiindu-ne oricât de departe prin iertarea care e aceeaşi, de Tatăl care e perfect şi ne iartă imperfecţiile a căror vină numai noi o purtăm.

ŞI NU NE DUCE PRE NOI ÎN ISPITĂ

CI NE MÂNTUIEŞTE DE CEL RĂU

AICI fărâma mea de presupusă înţelegere se întunecă. Încerc să schimb pe „duce" în „lasă"... Şi nu ne lăsa în ispită. Dar cine este cel rău ? Afară de noi înşine. De lumea pe care a creat-o Dumnezeu, iar noi am schimbat-o, am înrăit-o?

Cel rău nu poate fi decât tăgăduirea puterilor dumnezeieşti care ne-au şi ne susţin necontenit, în ciuda neglijenţelor, împotrivirilor, abaterilor noastre. De unde izvorăsc ele? Ispita lor? De la Diavolul socotit entitate aparte? Dar dacă n-ar fi cel rău o existenţă aparte, ar dispărea ispita? E necesar diavolul în economia lumii create? Căci dacă e, nu mai este posibilă - îngăduită - prezenţa Lui.

Diavolul este o amăgire, o ispită, de care cerem să fim mântuiţi. Viaţa însăşi aşa cum ne-o facem noi este o schimonosire a vieţii dumnezeieşti. Pe diavol îl creăm noi, nu l-a zămislit Tatăl. E o spiritualizare neagră a materialităţii spiritului din noi. E păcatul, tot păcatul cu tot cortegiul lui de crime, adorat.

Diavolul este ispita omenească şi ispita e diavolul. Cine ne poate mântui de noi înşine, de cursele pe care ni le întindem singuri, decât Tatăl puternic şi răbdător. Iată, Frumuseţea omenește poate deveni prilej de ispită şi inducătoare în păcat. Bunătatea ajunge slăbiciune îngăduitoare de crime. Tăria se face tiranie lacomă de putere. Libertatea, desmăţ şi destrămare. Iubirea, capcană egoistă care ne sugrumă.

Diavolul este alcătuit deodată din toate acestea şi alte milioane bucăţele spurcate din noi. Un monstru înmiit care stă să înghită omenirea, zămislit de fiecare şi de toţi la un loc.

De aceea ne rugăm în numele tuturor, pentru izbăvirea de cel viclean.

Viclenia e prin excelenţă omenească. O deviere, o schimonosire a înţelepciunii, pusă în serviciul amăgirilor. Vulpea nu e vicleană. E firească. E aceeaşi tot timpul şi în toate

împrejurările vieţii ei. Omul numai se preface, te amăgeşte că te iubeşte şi în aceeaşi clipă te vinde, te îmbrăţişează şi-ţi înfige cuţitul, te sărută şi cu sărutarea lui te arată călăului.

Diavolul este nu lipsa lui Dumnezeu, El neputînd lipsi de undeva din lume - ci lipsirea noastră, lipsirea lumii de El.

Omul căzut este cel viclean. El este ochiul care trebuie scos.

„Scoate-mă, Doamne, de la omul viclean", strigă psalmistul.

Şi ne mânuieşte pre noi de cel viclean, zice rugăciunea, nu ne lăsa în ispita amăgitorului, scoate-ne din lumea veacului orgolios, făţarnic şi protivnic Ţie - şi ne ridică în lumina sfinţeniei Tale, eternă.

***

Am însăilat după-amiază o meditaţie profană despre Tatăl nostru, care mă urmărea de mult. Am cercat să-mi limpezesc, tot raţional, gândurile despre Tatăl, pe care-l deosebesc fără să-l desbin de Fiul: partea creatoare din Părinte, Faţa întoarsă spre Cosmul cu toate virtuţile zămislitoare.

Am agonisit, scriind, alinare şi răgaz de împăcare cu mine şi cu vremurile. Cea mai slabă interpretare este a ispitei şi a diavolului, veşnică piedică şi piatră de scandal pentru mine. N-am consultat nimic, deşi mi s-a spus de o tâlcuire a lui Maxim Mărturisitorul.

Totul însă abundă desigur în locuri comune, amintiri şi comentarii auzite tot timpul.

Deşi l-am alcătuit pentru mine, simt nevoie să-l fac cunoscut şi altora. Orgoliu de scriitor? Ispită satanică? Cred că mişună de greşeli şi erezii fără îndreptare, mai ales că vorba nu traduce gândurile la fel. Pentru unii vorba are adîncimi care duc dincolo, peste metafizică, pe când eu nu m-am avântat deloc în mistică, am rămas pe tărâmul mireanului de rând.

Înainte de prînz a fost la mine (I.D.) Ştefănescu, a stat aproape două ceasuri - în care a vorbit numai el, pe mine mă supăra un început de laringită. Mi-a vorbit de moartea bătrînei doamne Grecescu şi mi-a povestit de câţiva bătrâni, impresionanţi ca vigoare fizică şi intelectuală, pe care îi cunoscuse: Fleischen, Messmer, Ch. Diehl. Mi-a evocat apoi călătoriile lui în Italia - Umbria, Florenţa, Assisi. Are o memorie remarcabilă şi ştie să povestească frumos o mulţime de lucruri şi fapte. A cunoscut oameni de seamă şi a întîlnit tot soiul de celebrităţi pe unde a colindat. Interesante amănunte despre audienţele la Papa. Are o sănătate, o putere de activitate pentru vîrsta lui (60 ?), pe care nu o spune niciodată, uimitoare, îmi place totdeauna să-l aud conversînd - mult mai slab vorbitor ca profesor.

M-am sculat răguşit de-a binelea. Totuşi am primit invitaţia lui Liviu [Nasta] pentru dejun. Am întâlnit acolo pe Tudorel [Teodorescu Branişte]. Boala lui merge înainte, dar nu mă pot amesteca. Bob mi s-a plâns iar de sănătatea lui. E păcat că şi-o strică ducând o viaţă imposibilă.

Am trecut pe la [Traian] Mihail, să-i dau un argument în privinţa mobilei lui Cuza: mai mult un sofism de advocat.

La ora 5 am fost acasă - şi am citit până seara târziu - nu-mi vine să mă apuc de un lucru mai serios. Am gândit mult la un roman. M-a furat apoi *India* lui Mircea [Eliade], şi iar s-au deşteptat în mine vechile râvne de solitudine şi asceză. Mi-e dor de Gange şi Himalaia.

[mss. în posesia familiei]

